

Seat No. : _____

LD-113

April-2014

B.Ed. Sem.-II

A-511 : Introduction of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Instructions : Figures to the right hand side indicate full marks.

(2) બધા જ પ્રશ્નો (પાંચ) ફરજિયાત છે.

All five questions are compulsory.

(3) વિકલ્પો આંતરિક છે.

Options are internal.

1. (a) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં જવાબ આપો : 10

Answer any one of the following two questions in about 750 words :

(1) શૈક્ષણિક સંશોધનના હેતુઓ જણાવો અને શિક્ષણમાં તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.

State the aims of educational research and discuss importance of its in education.

(2) શૈક્ષણિક સંશોધન એટલે શું ? શૈક્ષણિક સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

What is Educational Research ? State the characteristics of Educational Research.

(b) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં જવાબ લખો : 4

Answer any one of the following three questions in about 125 words.

(1) સંશોધનનું સ્વરૂપ સમજાવો.

Explain the nature of research.

(2) શૈક્ષણિક સંશોધનના સ્ત્રોતો વર્ણવો.

Describe the sources of educational research.

(3) “સંશોધન શિક્ષણમાં આધુનિકીકરણ માટે અનિવાર્ય છે.” – ચર્ચો.

“Research is essential for modernization in education.” – Discuss.

2. (a) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે **100** શબ્દોમાં જવાબ આપો : **6**
 Answer any **two** of the following **three** questions in about **100** words.
- (1) શૈક્ષણિક સંશોધનો શિક્ષકોને કેવી રીતે ઉપયોગી નીવડી શકે ?
 How would educational research become useful to teachers ?
 - (2) શૈક્ષણિક સંશોધનના કોઈપણ છ ક્ષેત્રો જણાવો.
 State any six areas of educational research.
 - (3) વ્યાવહારિક સંશોધનનો ખ્યાલ સમજાવો.
 Explain the concept of applied research.
- (b) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **500** શબ્દોમાં જવાબ આપો : **8**
 Answer any **one** of the following **two** questions in about **500** words.
- (1) સંશોધનના પ્રકાર જણાવી મૂળગત સંશોધનના લક્ષણો અને લાભ સમજાવો.
 State the types of research. Explain the characteristics of fundamental research and advantages of it.
 - (2) ક્રિયાત્મક સંશોધન એટલે શું ? ક્રિયાત્મક સંશોધનના સોપાનોની વિગતે ચર્ચા કરો.
 What is action research ? Discuss the steps of this research descriptively.
3. (a) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **750** શબ્દોમાં જવાબ આપો : **10**
 Answer any **one** of the following **two** questions in about **750** words :
- (1) શૈક્ષણિક સંશોધનની પદ્ધતિઓની માહિતી દર્શાવતો પ્રવાહિત ચાર્ટ તૈયાર કરો. તે પૈકી કોઈ એક સંશોધન પદ્ધતિની સંકલ્પના અને લક્ષણો જણાવો.
 Prepare a flow-chart indicating the methods of educational research. State concept and characteristics of any one research method.
 - (2) નિદર્શની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, નિદર્શ પસંદગીની પ્રક્રિયા દરમિયાન ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
 Clarify the concept of sampling and state the steps while selection of sample process in brief.
- (b) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **125** શબ્દોમાં જવાબ લખો : **4**
 Answer any **one** of the following **three** questions in about **125** words :
- (1) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં કઈ આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિઓ અને માપોનો ઉપયોગ કરશો ?
 Which statistical techniques and statistical measurement are used for educational research ?
 - (2) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં નિદર્શની પદ્ધતિઓ જણાવો.
 State the sampling techniques in educational research.
 - (3) માહિતી એકત્રીકરણ કરતી વખતે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ ?
 Which points should be kept in view while data collection is done ?

4. (a) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે **100** શબ્દોમાં જવાબ આપો : **6**
 Answer any **two** of the following **three** questions in about **100** words :
- (1) સંશોધક માટે સંશોધન પ્રસ્તાવનું મહત્વ સમજાવો.
 Explain the importance of research proposal for the researcher.
- (2) ચલ એટલે શું ? ચલના પ્રકારોનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.
 What is variable ? Explain the concept of types of variables.
- (3) સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષા કરતી વખતે સંશોધકે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ ?
 Which points are kept in mind while reviewing related literature ?
- (b) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **500** શબ્દોમાં જવાબ આપો : **8**
 Answer any **one** of the following **two** questions in about **500** words :
- (1) સંશોધન પ્રસ્તાવ તૈયાર કરતી વખતે સંશોધકે કયા-કયા સોપાનોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ ? પ્રત્યેક સોપાન વિશે ટૂંકમાં સમજૂતી આપો.
 Which steps are kept in view while preparing research proposal ? Explain each step briefly.
- (2) સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષાની વિગતવાર સમજૂતી આપો.
 Explain in detail reviewing related literature.
5. નીચે આપેલા દરેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં યોગ્ય જવાબ આપો : **14**
 Answer the following questions in short :
- (1) સંશોધન દરખાસ્તમાં સંદર્ભસૂચીની રજૂઆત કઈ શૈલીમાં વધુ સ્વીકાર્ય છે ?
 Which style is generally acceptable for presenting references in research proposal ?
- (2) સારો નિદર્શ કોને કહેવાય ?
 Which is called a good sample ?
- (3) સંશોધનના હેતુઓ કયા સ્વરૂપે રજૂ થવા જોઈએ ?
 In which type of format are the objectives of research presented ?
- (4) ઉત્કલ્પના એટલે શું ?
 What is Hypothesis ?
- (5) બુનિયાદી શિક્ષણના પ્રયોગોને કયા પ્રકારનું સંશોધન કહેવાય ?
 Which type of research are basic education experiments ?
- (6) સંશોધનનું મૂળ કયું છે ?
 Which is the root of research ?

- (7) સંશોધન પ્રક્રિયાના પ્રથમ બે સોપાનો જણાવો.
State first two steps of research process.
- (8) શૈક્ષણિક સંશોધનની બે પદ્ધતિઓના નામ આપો.
Give two names of methods of educational research.
- (9) મૂળભૂત સંશોધનના બે લાભ લખો.
Write two advantages of fundamental research.
- (10) સંશોધન ઉપકરણના બે નામ આપો.
Give two names of the tools of educational research.
- (11) વ્યાપવિશ્વનો અર્થ આપો.
Give meaning of population.
- (12) કારણ તુલનાત્મક પદ્ધતિ એટલે શું ?
What is causal comparative method ?
- (13) ક્રિયાત્મક સંશોધનના બે લાભ જણાવો.
State the two advantages of action research.
- (14) ચલના પ્રકારો નોંધો.
Write down the types of variable.
-